Energidepartementet

SYSSELMESTEREN PÅ SVALBARD

Vår dato:	*Vår ref:(bes oppgitt ved svar)*	*Deres dato:*	*Deres ref:*
28.07.2026	26/01306-3	25.03.2026	26/811

Høringsbrev - forslag til regulering av forsyningen av elektrisk energi og varme i Longyearbyen

Sysselmesteren på Svalbard viser til høringsnotatet om forslag til regulering av forsyningen av elektrisk energi og varme i Longyearbyen, og takker for muligheten til å avgi uttalelse. Sysselmesteren vil innledningsvis gi uttrykk for at vi oppfatter høringsnotatet som grundig og godt gjennomarbeidet.

Her følger våre innspill til høringsforslaget:

Generelt til høringen

Høringsnotatets innledning

Til høringsnotatets innledning, Bakgrunn, bemerkes at en nærmere regulering også er i samsvar med Meld. St. 26 pkt. 1.2 om veien videre for Svalbard, hvor det blant annet heter; *«Strøm og varme er av grunnleggende betydning for befolkning og næringsutvikling i Longyearbyen. De lange avstandene til fastlandet forsterker viktigheten av en stabil forsyningssikkerhet.»* Dertil kommer statens mål om energiomstilling, og de muligheter som ligger foran oss med fremtidig energiforsyning som også bør påpekes som bakgrunn for behovet for regulering.

Klimaendringer

Som det beskrives iblant annet Svalbardmeldingen, er det ingen steder i verden hvor oppvarmingen går hurtigere enn på Svalbard. Temperaturene stiger 5 til 7 ganger raskere enn det globale gjennomsnittet. Det er vanskelig å forklare hvordan tiltak mot klimaendringer etterlyses hos aktører, nasjonalt og i globalt samarbeide, uten at mulige klimarettede løsninger også legges til grunn på Svalbard. Sysselmesteren savner dette perspektivet i høringen og at dette bør gjenspeiles i forskriften.

Sikkerhetslovens anvendelse på Svalbard

Når det gjelder pkt. 3.5 i høringsnotatet om sikkerhetslovens anvendelse på Svalbard, vises det til at Longyearbyen lokalstyre er omfattet av sikkerhetsloven. Det anmodes om at forholdet til Store Norske Spitsbergen kullkompani (SNSK) som eier av Svalbard energi AS (SEAS) vurderes i denne sammenheng, og om de også bør omfattes av bestemmelsene i sikkerhetsloven.

Postadresse:	Besøksadresse:	Telefon:	E-post og internett:
Postboks 633 9171 LONGYEARBYEN	Vei 309-6 9170 LONGYEARBYEN	79 02 43 00	firmapost@sysselmesteren.no www.sysselmesteren.no

Fornybar energi
Etter at kulldriften i Longyearbyen er lagt ned, leveres kraft i dag fra dieselaggregater. Svalbardmeldingen legger til grunn at det samtidig er lagt opp til at fornybar energi skal fases inn raskest mulig. Det er imidlertid flere utfordringer for en slik innfasing, og det kan synes som det i nåværende periode er noe mindre ambisjoner for en slik omlegging. Det kan være naturlige grunner til dette, men det er viktig å holde det langsiktige målet om innfasing av fornybar energi oppe – for å oppnå flere målsettinger. Det er derfor viktig at det nye regelverket innrettes som en tilrettelegger og stimulering av overgang til fossilfri fornybar energi, og om mulig fjerne hindringer og utfordringer for en slik overgang. En utfordring kan for eksempel være at energiomstillingen kan medføre en økning i mindre, desentraliserte forbrenningsanlegg som også trenger regulering på Svalbard.

Konsekvensutredning
Sysselmesteren mener at det er hensiktsmessig å beskrive det lave innslagspunktet for konsekvensutredning (KU) som følger av svalbardmiljøloven § 59, for å synliggjøre den ikke ubetydelige forskjellen mellom KU-regelverket etter svalbardmiljøloven og regelverket etter plan- og bygningsloven som gjelder på fastlandet. Kriteriet er at virksomheten er søknadspliktig og at den kan få mer enn ubetydelig virkning for miljøet utenfor planområdet, eller kan få betydelig og langvarig virkning for miljø og samfunn i et planområde. Etter svalbardmiljøloven er disse kriteriene skjønnsmessige. Det er viktig at disse prosessene gjennomføres for å få en avveining mellom aktørenes behov, miljøhensyn og behov i samfunn generelt.

Sikkerhet og beredskap versus miljø
Betydningen av strøm og varme som grunnleggende betydning for befolkning og næringsutvikling i Longyearbyen er påpekt i Svalbardmeldingen. Det pekes også på de lange avstandene til fastlandet som forsterker viktigheten av en stabil forsyningssikkerhet. Som omtalt over gir de betydelige klimaendringene på Svalbard store utfordringer for miljø og bosetninger på Svalbard.

Et regelverk om energi bør om mulig ta opp i seg de kryssende interessene som må avgjøres av myndigheter, beslutningstagere og private investorer. Miljøregelverket må følges opp ved bruk av konsekvensutredninger og hensyntagen til miljømål, og balanseres opp mot behov for energi i et sikkerhet- og beredskapsperspektiv.

Myndigheters roller og ansvar
Gitt geografi og kjennskap til lokale forhold, er det naturlig at Sysselmesteren tillegges oppgaver (jf. eksempelvis § 18) i forskriften. Sysselmesteren ønsker samtidig å understreke viktigheten av at beredskapsmyndigheten (NVE), i så stor grad som mulig, tillegges samme rolle og ansvar på Svalbard som på fastlandet, iht. ansvar-/sektorprinsippet.

Økonomiske og administrative konsekvenser for myndighetene
Sysselmesteren er tillagt nye oppgaver etter reguleringsforslaget. Vår vurdering er at det vil være økonomiske konsekvenser også for Sysselmesteren knyttet til kompetanseheving og gjennomføring av nye oppgaver, herunder oppgaver etter § 18 om tvangsmessig utkobling av forbruk og rasjonering. Av forslaget følger det at planene for å håndtere kvoterasjonering, tvangsmessige leveringsinnskrenkninger og tvangsmessig utkobling av forbruk skal koordineres med Sysselmesteren. Utkobling skal skje i samråd med Sysselmesteren. Videre heter det i forslaget til § 18 at Sysselmesteren bør innhente nødvendig informasjon fra relevante myndigheter og aktører

for fordeling av energi, og bidra til at innhentet informasjon gir best mulig grunnlag for konsesjonærens utarbeidelse av rasjoneringsplaner.

Sysselmesteren får eksplisitt nye oppgaver med denne reguleringen. Omfanget av slikt arbeid og slike prosesser er vanskelig å beregne. Det vil uansett slik vi ser det, være økonomiske konsekvenser knyttet til kompetanseheving og gjennomføring av de ovennevnte oppgavene.

Til den enkelte paragraf

§ 1 Virkeområde
Forslaget til regulering er avgrenset til Longyearbyen arealplanområde. Av høringsforslaget følger at bakgrunnen for dette er «en helhetlig vurdering bl.a. ut fra energisystemet og lokale forhold» (side 7). Sysselmesteren viser til Svalbardmeldingen (2024) og dens omtale av prinsipper for lovgivningen. I meldingen vises det til at (…) *«det er også et viktig utgangspunkt at lovgivning som gjøres gjeldende for Svalbard skal gjelde og håndheves likt for hele øygruppen»* (side 19). En sikker og trygg forsyning av strøm og varme er en grunnleggende forutsetning for ethvert velfungerende samfunn. Formelle krav til sikkerhet og beredskap, og tilsyn med etterlevelsen av slike, er vesentlig for å redusere risiko og sårbarhet. Behovet for regulering, særlig som gjelder krav til sikkerhet og beredskap, er slik sett til stede også i de andre lokalsamfunnene på øygruppen. Det bør derfor vurderes om det skal åpnes for at virkeområdet kan utvides på et senere tidspunkt, slik at relevante regler ev. kan gjøres gjeldende for andre lokalsamfunn på Svalbard.

§ 7 Anleggskonsesjon for produksjonsanlegg
Sysselmesteren støtter forslaget om at nødstrømsaggregat og mindre anlegg er unntatt konsesjonsplikt. Fra et beredskap- og forsyningssikkerhetsperspektiv er det også gode grunner for at anlegg for produksjon eller lagring av elektrisk energi og/eller varme som er koblet til (eller som kan kobles til) nettet også kan unntas konsesjonsplikt. Per i dag finnes det aktører med produksjonsanlegg/reservekraft/batterikapasitet som kan levere elektrisitet i nettet ved ekstraordinære situasjoner. Regulering bør i minst mulig grad være til hinder for at redundante beredskapsløsninger opprettholdes og at ev. nye alternativer etableres.

§ 14 Vilkår ved konsesjon, d) Beredskap:
SMS mener det hadde vært hensiktsmessig å konkretisere teksten under vilkår ved konsesjon, d) Beredskap som følger i uthevet skrift: *«Den som har konsesjon etter § 6 og/eller § 7 plikter ved planlegging, utførelse og drift av anlegget å sørge for at det tas beredskapsmessige hensyn* ***for å ivareta forsyningssikkerhet****».*

§ 18 Tvangsmessig utkobling av kunder og rasjonering
Sysselmesteren mener det bør presiseres at bestemmelsen gjelder tiltak knyttet til beredskap og rasjonering, og ikke andre typer utkobling.

§ 23 Innmating av elektrisk energi
Sysselmesteren viser til Svalbardmeldingen som understreker at fornybar energi skal fases inn raskest mulig. Dette bør reflekteres i reguleringen slik at den gir insentiver til økt produksjon av fornybar energi.

§ 29 Beredskapsmyndighet og KBO-enhet i Longyearbyen
Sysselmesteren foreslår at det legges til en setning i § 29 om at NVE kan utpeke tilhørende KDS distrikt for KBO-enheten i Longyearbyen. For eksempel kan det i slutten av paragrafen tilføyes: «NVE som beredskapsmyndighet kan utpeke hvilket KDS-distrikt Svalbard faller inn under».

§§ 34 og 35 Varsling og rapportering
Forslaget til § 34 innebærer at KBO-enheten skal varsle beredskapsmyndigheten (NVE) og Sysselmesteren om ekstraordinære situasjoner uten ugrunnet opphold. Videre er det vist til at det alltid skal varsles om situasjonene som er angitt i § 35 bokstav a til f om rapportering. Sysselmesteren støtter dette forslaget. Sysselmesteren ønsker også å bemerke at det her kan være stor forskjell i kritikaliteten av et avbrudd i fordeling av energi- og/eller vareforsyning ut ifra årstid (jf. § 35 e.)

§ 43 Sikringsplikt
Til § 43 i høringsnotatet (s. 79) står det at «Kraftberedskapsforskriften § 5-1 fjerde ledd oppstiller en punktliste over ekstraordinære situasjoner det skal tas særlig hensyn til: uvær og annen naturgitt skade, brann og eksplosjoner, alvorlig teknisk svikt, innbrudd, hærverk, sabotasje og andre kriminelle handlinger. Tilsvarende liste er ikke angitt i § 43, men det vil være relevant for aktører som omfattes av forskriften § 43 å se hen til nevnte liste i kraftberedskapsforskriften.»

SMS mener det er hensiktsmessig å ta denne listen fra kraftberedskapsforskriften § 5-1 inn i § 43, da det ikke er realistisk at aktører som er omfattet av regulering for Longyearbyen, vil se hen til en liste i en forskrift som kun gjelder på fastlandet.

§ 44 Reservelager og reservebeholdning
Forslaget i § 44 første ledd innebærer at KBO-enheten skal ha et reservelager for oppbevaring av nødvendig drivstoff og reserveaggregat og -kjeler samt annet nødvendig utstyr for å kunne gjenopprette og opprettholde driften i tre måneder ved ekstraordinære situasjoner. Sysselmesteren mener at det er en beredskapsmessig fordel at krav til dimensjonerende kapasitet og utholdenhetsevne forskriftsfestes, og anbefaler at alternativ 2 legges til grunn.
Sysselmesteren oppfordrer ellers til at krav til slik dimensjonering ses i en helhetlig sammenheng med andre kritiske samfunnsfunksjoner, slik at motstandskraften blir mest mulig lik.

§ 45 Identifisering og beskyttelse av kraftsensitiv informasjon
Sysselmesteren støtter forslaget om identifisering og beskyttelse av kraftsensitiv informasjon. Av høringsnotat til § 45, fremgår det at kraftforsyningsforskriften § 6-2 lister opp en rekke eksempler for hva som anses som kraftsensitiv informasjon og at dette kan anses som veiledende for hva slags informasjon som anses som kraftsensitiv informasjon også etter § 45. Slik Sysselmesteren ser det, ville en slik liste kunne veilede tydeligere om hvilken informasjon som skal unntas og foreslår derfor at en lignende tilpasset liste tas inn i forslaget til § 45.

Dersom det er behov for ytterlige opplysninger fra Sysselmesteren i forbindelse med høringen, så bistår vi gjerne.

Med hilsen

Katharina Rise
fung. sysselmester

Trine Reitan
juridisk rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskreven signatur

Kopimottakere:
Justis- og beredskapsdepartementet